

KOMERCNOSLĒPUMU UN PATENTU IZMANTOŠANA INOVĀCIJAS AIZSARDZĪBĀ – EIROPAS SAVIENĪBAS UZŅĒMUMU IZVĒLI NOTEICOŠIE FAKTORI

KOPSAVILKUMS

2017. gada jūlijs

KOMERCNOSLĒPUMU UN PATENTU
IZMANTOŠANA INOVĀCIJAS AIZSARDZĪBĀ –
EIROPAS SAVIENĪBAS UZŅĒMUMU IZVĒLI NOTEICOŠIE FAKTORI

KOPSAVILKUMS

Saturs

Saturs

Saīsinājumu saraksts

Tabulu un attēlu saraksts

Kopsavilkums

1. Ievads

- a. Inovāciju aizsardzība un spēja iegūt peļņu no inovācijas
- b. Komerccoslēpumu definīcija
- c. Atšķirīgs tiesiskais regulējums
- d. Sīkāk par komerccoslēpumiem

2. Literatūra un hipotēzes

- H1. Inovācijas konkurences pakāpe
  - H2. Inovācijas līmenis
  - H3. Inovācijas veids
  - H4. Atklātas inovācijas prakse
  - H5. Finansiāli ierobežojumi
- Patentēšanas un slepenības kombinēšana

3. Dati

4. Rezultātu apskats – aprakstoša analīze

- a. Inovācijas līmenis sadalījumā pa valstīm
- b. Komerccoslēpumi un patenti sadalījumā pēc uzņēmumu lieluma
- c. Komerccoslēpumi un patenti sadalījumā pa ekonomikas nozarēm
- d. Komerccoslēpumi un patenti sadalījumā pa inovācijas veidiem
- e. Komerccoslēpumi un patenti un sadarbība inovācijas jomā

5. Ekonometriskā analīze

- a. Modeļi
  - b. Mainīgie lielumi
  - c. Ekonometriskās analīzes rezultāti
- H1. Inovācijas konkurences pakāpe
  - H2. Inovācijas līmenis
  - H3. Inovācijas veids
  - H4. Atklātas inovācijas prakse
  - H5. Finansiāli ierobežojumi

Komerccoslēpumu un patentu komplementaritāte

Citi aizsardzības metodes izvēli ietekmējoši faktori

6. Secinājumi un turpmākās izpētes virzieni

Izmantotā literatūra

Kopsavilkums

Neraugoties uz to ekonomisko nozīmi un īpaši to lomu inovācijas nestās peļņas aizsardzībā, komercnoslēpumi ir nepilnīgi pētīti un to saistība ar patentiem bieži tiek nepareizi interpretēta. Šī pētījuma mērķis ir labāk izprast šo jautājumu, pamatojoties uz reprezentatīviem uzņēmumu līmeņa datiem, kas iegūti Kopienas inovāciju apsekojumā (CIS), kurš aptver gandrīz 200 000 Eiropas uzņēmumu, kas darbojas ražošanas un pakalpojumu jomā.

Pētījumā, kas tika veikts 2016. gadā sadarbībā ar Eiropas Ekonomisko pētījumu centru (ZEW) Manheimā, *EUIPO* ar Novērošanas centra starpniecību analizēja izvēli noteicošos faktorus Vācijas uzņēmumos, kuri inovācijas aizsardzībai izmanto patentus un komercnoslēpumus, un šīs izvēles ietekmi uz inovācijas rezultātiem. Īpaša uzmanība tika pievērsta patentēšanas un slepenības mijiedarbībai un izraudzītās aizsardzības stratēģijas ietekmei uz inovācijas rezultātiem ne vien uzņēmumu, bet arī atsevišķu inovāciju līmenī¹.

Pamatojoties uz šo darbu, *EUIPO* ar Novērošanas centra starpniecību šajā pētījumā cenšas padziļināt izpratni par komercnoslēpumu lomu un ietekmi uzņēmumu intelektuālā īpašuma portfeli Eiropas Savienības līmenī.

Sākot ar atziņām par patentēšanas un slepenības mijiedarbību, kas izriet no teorētiskiem modeļiem, tiek pētīti vairāki faktori, kuri varētu ietekmēt abu aizsardzības mehānismu izmantošanu. Īpašs uzsvars ir likts uz patentu vai slepenības izvēli un faktoriem, kas ietekmē aizsardzības stratēģijas izraudzīšanos. Atšķirībā no iepriekšējām analizēm, kurās abas metodes bieži ir aplūkotas kā viena otru aizstājošas, šajā pētījumā ir uzsvērti abu aizsardzības metožu komplementārā loma.

No analīzes izriet šādi galvenie konstatējumi.

1. Novatoriski uzņēmumi savu inovāciju aizsardzībai bieži izmanto gan patentus, gan komercnoslēpumus.
2. Lielākajā daļā ekonomikas nozaru un visās dalībvalstīs dažāda veida uzņēmumi inovāciju aizsardzībai biežāk izmanto komercnoslēpumus, nevis patentus².
3. Gan patentus, gan komercnoslēpumus biežāk izmanto uzņēmumi ar iekšējo pētniecību un izstrādi, ar lieliem inovācijas izdevumiem un gadījumos, kad inovācija ir jaunums tirgū. Ja inovācija ir jaunums tikai uzņēmumā, priekšroka tiek dota komercnoslēpumiem.
4. Uzņēmumi biežāk izmanto patentus (vienus pašus vai kombinācijā ar komercnoslēpumiem) gadījumos, kad inovatīvais produkts ir nevis pakalpojums, bet fiziska prece.
5. Komercnoslēpumus (bieži bez patentiem) biežāk izmanto procesu inovācijas un pakalpojumu inovāciju aizsardzībai.
6. Komercnoslēpumi (vienī paši vai kombinācijā ar patentiem) biežāk tiek izmantoti tādu inovāciju konkurētspējas uzturēšanai vai palielināšanai, kuras ieviesuši uzņēmumi, kas iesaistīti atklātas inovācijas praksē, piemēram, pētniecības sadarbībā, jo īpaši ar attāliem partneriem (ārpus Eiropas).

---

¹ Dati par atsevišķām inovācijām bija pieejami tikai Vācijas CIS. Šajā pētījumā, kura pamatā ir visu ES dalībvalstu dati, visas analīzes attiecas uz uzņēmumu līmeni.

² Šī pētījuma pamatā ir 24 dalībvalstu dati. Čehijas Republika, Dānija, Francija un Spānija savās CIS versijās nebija iekļāvušas jautājumus par komercnoslēpumu izmantošanu.

7. Tirgos ar spēcīgu cenu konkurenci ir vērojama tendence dot priekšroku komercnoslēpumiem, nevis patentiem. Tirgos ar spēcīgu kvalitātes konkurenci ir vērojama tendence izmantot gan komercnoslēpumus, gan patentus. Tas ir saistīts ar iepriekš minēto 5. konstatējumu. Spēcīga cenu konkurence ir raksturīga līdzīgu izstrādājumu tirgiem, kur produktu diferencēšanas/inovācijas iespējas ir niecīgas un peļņu iespējams palielināt ar cenu/procesu inovāciju.

Jāpiebilst, ka, interpretējot konstatējumus, jāievēro piesardzība tāpat kā jebkuras šāda veida ekonometriskas analīzes gadījumā. Šī pētījuma rezultāti atklāj saistību starp dažiem uzņēmumu un to noieta tirgu raksturlielumiem un uzņēmumu aizsardzības stratēģijas izvēli. Tomēr to nevajadzētu interpretēt kā pārliecinošu pierādījumu par cēloņsakarību pastāvēšanu. Lai skaidrāk apzinātu cēloniskos faktorus, ir vajadzīga dziļāka izpēte un pilnīgāki dati.

Tomēr cerams, ka šī pētījuma rezultāti sniegs politikas veidotājiem pamatu turpmākai politikas izstrādei šajā jomā pēc Komercnoslēpumu direktīvas pieņemšanas 2016. gadā.